

GRADSKA BIBLIOTEKA
MURAJ BIZZOVI
STEFANIK
NAUČNI POSJE

Pojedini broj D 2
„DALMATINSKI HRVAT“ - Iznosi svake subote.
Godišnja predplata Din 90 - Polugodišnja
Din 48 - Tjednišasto Din 24 - Za Ameri-
ku godišnje dva dolara.

DALMATINSKI HRVAT

Poštarina plaćena u gotovu.

„Dalmatinski Hrvat“ je vlasništvo promisliteljskog odbora „Hrvatske Štamparske Zdruga“ s. o. i. u sastavu u Šibeniku.

Plata i novci šalju se na adresu: „Dalmatinski Hrvat“ - Šibenik, Glavna ulica 108.
Računaj se sa vanjske - Plaćeno na bankirima ne prima, onoliko u got.

OGLASI PRAMA CJENIKU
Račun kod Pošt. Čeh. Ureda, Zagreb, br. 38 004
Privremeni telefon
preko dana br. 38 - preko noći br. 23
(interurban)

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE,

God. III. ŠIBENIK, 18. LIPNJA 1924. Br. 75.

Dajte nam Beogradjanina za državnog odvjetnika.

Austrijski mentalitet državnih odvjetnika u Dalmaciji se je preživio. Mi ćemo danas govoriti o tom mentalitetu. Jer se radi o jednoj delikatnoj temi, koja je za beogradske državne odvjetnike jedna smiješna pojava u shvaćanju štampe, a za naše državne odvjetnike i državne nadodvjetnike strah u trtici, to smo prije nego smo zamočili pero, da napišemo ovaj članak, na desnu ruku navukli rukavicu. Članak je pisan sa rukavicom, a pisan je po onoj narodnoj: »Piši kako govoriš«.

Čitaoc će članka dobiti uvjerenje, da smo mi ljudi, koji znamo što su fine forme, a da ljudi, koji nas plijene ne poznadu mentalitet beogradskih državnih odvjetnika.

Na zapovijed državnog odvjetnika, šibenska nam je policija u zadnju srijedu zaplijenila list br. 74. Da bi priredili drugo izdanje, obratili smo se policiji da nam dade pismeni feraman, koji su članci ili sastavci zaplijenjeni. Policija nam nije htjela dati nikakve riješitve. Ovaj njezin postupak stoji u diametralnoj opreci za zakonom o tisku. Po ovom zakonu policija ne smije u obće plijeniti jednu novinu, ako istodobno izdavaču novine ne dostavi pismenu policijsku odluku o zapljeni. To se kod nas tako radi, ali u Beogradu to se ne radi. Onamo vlada zakon, ovdje samovolja, protuzakon, ili nepoznavanje zakona. Ovo je napisano u finalnoj formi.

Presuda Okružnog Suda dostavljala nam se kroz 18 sati za propisanog

vremena. Ovakvo se u Beogradu ne postupa. Možda je tomu kriva ljetna sparina, ali da smo mi u petak večer dobili presudu, kako smo to morali primiti, mi bismo u subotu bili u stanju prirediti drugo izdanje. Presudu smo primili u subotu 12.35 s. i tim smo bili stavljeni u nemogućnost, da u subotu po podne priredimo drugo izdanje.

Pišeno sa rukavicom na ruci, i zato ne ćemo da ispitujemo razloge radi kojih se nama presuda dostavila kojih 28 sati kasnije. Napominjemo, da se ovako u Beogradu ne postupa sa novinama.

Predjimo sad na samu zapljenu.

Evo presude Okružnog Suda na temelju predloga državnog odvjetništva:

Pr. 11/24/2.

Kr. Okružni Sud u Šibeniku kao sudbeni Dvor I. Molbe u tiskovnim poslima, riješavajući o zapljeni i zabrani časopisa „Dalmatinski Hrvat“ br. 74 ođštampanog dne 11/6 1924 u Šibeniku, u štamparniji „Pučke Tiskare“ pod odgovornim urednikom Nikole Medića u Šibeniku, koju je zabranu i zapljenu predložil: Drž. Odvjetništvo u Šibeniku, predlogom prik. 12/6 1924 posl. br. Ss. 8/24 u nejavnoj sjednici, po saslušanju Drž. Odvjetništva

Presudio je

I, Sadržaj članka „G. Radić u Moskvi“ od riječi „Pristupanje H. R. S. S.“ do svršetka članka štampanog u br. 74 časopisa „Dalmatinski Hrvat“ dana 11 o. m. u Šibeniku tiskom „Pučke Tiskare“ pod odgo-

vornim urednikom Nikole Medića, a isto tako sadržaj „Pjesma o drugom kraju batine“ šire boljševizam odnosno komunizam te neposredno pozivaju građane da silom mijenjaju ustav i zemaljske zakone; sadržaj članka „Iz režima nasilja i pljačke“ izazivlje mržnju protiv države kao cjeline; sadržaj članka „Zlostavljanje vojnika u Crnoj Gori“ „Nova sloboda u Crnoj Gori“ izazivlje plemenski razdor i mržnju protiv države kao cjeline.

II. Potvrđuje se zapljena gori spomenutog broja 74, časopisa izim članka „Jesu li Radikali lupeži“, za koji se diže zapljena.

III. Zabranjiva se daljnje raspšćanje odnosno prodavanje zapljenjenog broja.

IV. Nareggjiva se, a) uništenje pohvatanih primjeraka i onih koji će se pohvatati; b) razmatnuće odnosno tiskarskog sloga na stroju; c) objelodanjenje ove presude.

Obrazloženje:

U članku „Radić u Moskvi“ očevidno je da se njime ističe ideal ne ove ni ovakve naše države, već nekakve druge i baš ne samo u formi obične republike nego boljševiističke države. Tu se hvali i odobrava pristupanje H. R. S. S. u seljačku internacionalu koja da će bez kapi krvi provesti republikanstvo, kao što su ga proveli boljševeci u Rusiji a svakome je poznato, kako su boljševeci u Rusiji progvaljali i kako provadjaju svoje ideje.

Rušenje tobože gospodske vlasti i monarhizma, provejava kroz vas

onaj članak, pa žirejenu komunizma i boljševizma pozivaju se građani, a osobito zemljoradnici da silom mijenjaju ustav, odnosno postojeće zakone i uredbje.

Sve ovo važi i za „Pjesme o drugom kraju“ u kojoj se još jasnije nego u onom članku hvali i propaggira boljševizam. U članku „Iz režima nasilja i pljačke“ ne samo po njegovoj sadržini već i po samom naslovu, bez ikakva dokaza, vrijeđaja se vladu, nepadajući njezinog predsjednika i neke bivše ministre. Pošto pak taj članak prelazi granice jer se u njemu napadaju ljudi, koji nijesu načela, koja zastupa i propaggira rečeni časopis, te obzirom na sve dosadašnje pisanje, tog časopisa i njegov smjer, koji je sad krenuo pravim boljševiističkim putem, kako to dokazuje prvi i ovaj drugi članak izazivlje mržnju na ovakovu državu kao cjelinu.

Članak „Zlostavljanje vojnika u Crnoj Gori“ predbacujuc srpskim oficirima i sržama užasni postupak sa „inorodnim vojnicima“ i nazivlju taj postupak divljavstvom, te članak „Nova sloboda u Crnoj Gori“, u kojem se hoće da kaže, da se progoni 120 Crnogoraca pravednih samo radi politike, u vezi s drugim sad navedenim člankom, izazivlje plemenski razdor, a isto tako i mržnju protiv države kao cjeline, jer se hoće, da se sve to dogadja u ovoj državi.

Zapljena je dakle osnovana u čl. 13, 138 Ustava.

Kr. Okružni Sud u Šibeniku dne 13 Junja 1924.
VRANKOVIĆ, v. r.

O fuziji naših muzičkih društava.

III.
U očekivanju, što će se bilo sa koje strane preduzeti po ovome pitanju, da se ono teda negda riješi: poslije uzaludnih predloga u prvom i drugome dijelu ovog napisa: poslije toliko dangube, nepovjerenja i zle volje, što se sve da naslutiti kod faktora, koji u stvari odlučuju — smatram savjetom, da — poslije duže stanke — svoj zagovor u smjeru fuzije produžim.

Rekoh, da ću svoju opažanja i razmatranja svršiti u broju, koji je slijedovao 61. broju ovog lista, a nisem. Volio sam da do danas sačekam Mišljah, da ću, čekajući, nešto korisno očekati. Bijaš optimista. Zanešeno ideom fuzije, pokazah put, koji do nje vodi Upozorih, da je „Kolo“ najprikladnije za inicijativu, obrazloživši, zašto je ono najprikladnije. Nažalost, moj glas, i onako slab, ostade glah pustinjskog vapljenika. Moje nade, mahom zasnovane na oduševljenju „manjih“, još ne nalaze potvrdu kod „viših“. Ove kao da je ukločila lijenost nepovjerenje i zla volja.

S toga, ma i bio obećao, da ću ovog puta svršiti, produžiti ću dalje. Naše mi ne nadnje ne dadu da danas svršim.

U toliko, ovo vrijeme lijenovanja i neraspoloženja naših gradskih bogova Iskristih na razgovor, makur i slučajni, sa par odbornika iz dvarju glavnih društava. Sa svakim sam govornio napuse. I odlati moji članskih pesimizam.

Jest, bijaš optimista. Zaboravih, da živim u gradu na dvanaest zvoniku, u gradu kaplanila i kompanilada. Dali je to mogu

biti bez razočaranja? I dok drugdje kampanilizam znači ekskluzivizam jednoga grada sprot drugih, radi lokalnog egoizma, naš znači, ekskluzivizam između nas samih, unutar zidina jednog istog grada, i to radi koterija. Za to je značaj našeg kampanilizma koterijski. Ima, kod nas, i gure. I same se koterije razdvajaju na koterijske: Idivan dokaz kulturne solidarnosti i društvene zrelosti. Zaisla!

Nek se ovaj konstataciji ne vesele moji razgovornici, kao da se njih ništa ne tiče. Moj zadatka nije da podržim ljude u obmani. Nisam vikao podržavati onima, koji uobražavaju, da svi moraju njima, a oni nikome. Ja volim one, koji prilaze. Volim one, koji se ne zanose neknu svojevolumim maksimuma, bez obzira na stvarnost. Rad se udešava prema prilikama, prema stvarnosti, a ne prema pojedinačkoj čudi.

Nek mi se ne zamjeri, što ću danas govoriti slobodnije. Nije to bez razloga. Govorit ću i prilično dugo. Ni to nije bez razloga. Čemu je sila prigovorit, prigovorit će. Ako, kod toga, padne pitanje: A ko si ti, da smiješ prigovarati? Slobodan građanin, komu, po općim pitanjima, pristojno pravo kritike. Ne volite ton? Ali on, u koliko nije zloba, odvraši od vrsnoće metala, po kojem se udara.

Budite, s toga, vrsni sugradnji moji, vi, koji hoćete da ste javni radnici. Budite i ozbiljni, jer je ozbiljnost uslov i vrline. Nemojte da se najprije saglasite sa jednom ideom, i ne mislite, da je treba ostvariti. Nemojte da u ovaj čas prilježavate govoru, koji miriše na izgovor. Ako mislite, da je to vještina, verate se. A i kad bi bila, ne

bi odoljela psihologijskome ogledalu vaših posmatrača sa strane. Tragično je, ako uobražavate, da ste neprodrični.

Nemojte zavoditi na optimizam, ako na radi niste gotovi, jer vam se to može, da osveti Optimizam je od vjerovanja. Nemojte, da vam se prestane vjerovati.

To ja velim onima, koji uobražavaju i koji svoje odnose ne zasnivaju na uzajamnome povjerenju, nego na nekome „diplomatziranju“. A velim im još i to, da djelo pretpostavlja tri uvjeta: volju, sredstva i vrijeme. Ako se već ne mogu da zatore sredstva ni porekne volja — na je skoro i ne bilo — za izgovor ostaje još uvijek treći uvjet — vrijeme. Ako idea moralno obavezuje, niko je se ne odriče. Tek, kad je vrijeme djelu, najjednom se pjeva, da mu još nije vrijeme!

Pa dali bi ovaj zagovor uopće bio nuždan, da mu još nije vrijeme, da ono već nije sazrelo? Ali, zaboga, vrijeme je, krajnje je vrijeme. Vjerujte, krajnje je vrijeme.

Bogovi naši, luzionirajte društva naša! Maknite se, šibenčani. Ako Kola kasni inicijativom, nek ne kasni Filharmonija Iatna, Kolo bi, radi razloga, koje otprije iznijeh, bilo prihlićije za inicijativu. Ali ona ne smije da ostane samo na Kolu, kad se ono za to još ne stara, i ako se Dr. Vice Ijadica, ličnost, čij je uticaj bio znatan kod svih odluka ovog društva, prvi među odlučujućim faktorima vodio mislju široke fuzije. Sa njime se saglasio čitav upravni odbor Kola, radi čega je Kolo odbilo da odvojeno priđe bilo kojem društvu. Igleđa, da ova saglasnost nije više savršena.

Prionimo, koliko nas ima, djelu fuzije. Niko nema snage, da mu se javno opre. Fuzija je, za Šibenik, jedna apsolutna nužnost. To valja pamtili. Ako volimo, da Šibenik bude grad i u sadašnjici, ostvarimo fuziju, da nam grad dobije jednu odličnu reprezentativnu ustanovu u oblasti zborne muzike, da nas drugi ne smatraju mjestom bez socijalnih i kulturnih uslova.

Zar da sama katedrala svjedoči, da smo grad? Bez drugih kulturnih tekovina, Šibenik, i pokraj svoje veličanstvene katedrale, jedva da može podnijeti ime grada. U ostalom, lijebo bi to bilo, kad bi življeli u sretnome uvjerenju, da nam je i u sadašnjici dosta katedrala i djezin trg. Kao da je ona naše djelo! Djelo je to naših dedova, lijena unučadi. Ono svjedoči njihovu poštrevnost i veličnu, ne našu. Čime da se mi, njihova unučad u XX. vijeku, pohvalimo? Dali time, što nebijamo kadri sazidati ni svoje kazalište; što ništa trajno i vrijedno nisamo stvorili; što nemamo jedne svoje kulturne institucije u pravome smislu ove riječi? Gajimo kod jeftinih heroja Degenerisemo prosvjetu. Dajemo joj biljeg politikanstva, koje se radja u unome mraku Stefeno svoj slobodne grudi sa ljubav nekoj trajnjavog službenog patriotizma, koje, osim šarenila, ništa na sebi ni u sebi nema Izučismo kavansku politiku i kritiku. Na riječi smo sve, na djelu ništa, mi neslavna unučad slavnih katedralskih zidara. Dali ćemo nastaviti živjeti samo o trudu i slavi naših djedova? Pregledno djelo, da bar u nekoliko pred sjenama njihovim opravdamo život svoj.

(Sijedi).

„do'nojno“ otpraviti tu divlju rulju iz našeg pilomnog i lijepog Zagreba da se više ne vrate

Hrvat-Akademikar.

K. Stari, 8. VI. 1924.

Naša Organizacija HRSS, čiji su predstavnici bili pozvani da prisustvuju zemljoradničkom prosvjednom zboru u Šibeniku, uputila je slijedeću brzojavku:

Dane Škarica

Šibenik

Prudružijemo se protestu i ako sumljamo u uspjeh. Zaludu sve kod današnjeg režima. Kad se svi okupimo u jednu frontu sa braćom iz Hrvatske moći ćemo izvojitil našu pravu

Organizacija HRSS. — Stari
Grgur Lukas Mate Radunić

Op. Ur. Otvoriti ne treba komentara. Hrvatzka jasno govori. Zemljoradnicima je jedino i pravo mjesto u hrv. republici kanakoj seljac, stranac.

Vodje se još ustručavaju, i ako se je ogromna većina zeml. masa već svrstala u redove HRSS. Neka gospode zeml. vodje pazda ih vrijeme ne preskoci.

Književnost.

Hrvatska pčela. Primili smo 5 broj Hrvatske Pčele za mjesec svibanj, koji je izišao na 90 stranica sa dvostrukim omotom. To je dovoljan dokaz, da je i naše Hrv. slav. pčelarsko društvo u ovim teškim vremenima vrlo agilno, i da se njegov organ „Hrvatska Pčela“ rado čita. Sadržaj je 5 broja vrlo obilno, biran i savremen, pak možemo ga to punim pravom, kako našem najstarijem pčelarskom društvu u Slavenskom Jugu, a tako i vrlo modernu kuću našeg najstarijeg pčelarskog lista u državi S H S na lijepom uspjehu samo čestitati. Mi taj krasno i velikom pomnožen uređivalac list avim pčelarnima najtoplije preporučujemo. Pretplata iznosi na cijelu godinu 32 Din., a selje se Upravi „Hrvatske Pčele“, Osijek 1, Kokotova ulica 33.

„Konac jedne laži“ savremeno razmatranje o socijalno-gospodarskom pitanju Hrvatske. Pod tim naslovom izišla je prošura od Dra. Gjuro Basarićka u kojoj se raspravlja o socijalna pitanja u Hrvatskoj. U toj knjizi se osobito upire prstom na pitanje unutarnje kolonizacije, te se ističe kako je riješenje našeg socijalnoga i gospodarskoga pitanja usko spojeno sa riješenjem toga pitanja. Njebrojnim konkretnim slučajevima dokazao je, da ne postoji nikakva, da je naš seljak nesposoban za unutarnju kolonizaciju. Nego naprotiv, da on vanredno napreduje u novom kraju. Aktualnost, pitanja, koja se raspravljaju potrebno je i vrijedno da si je svatko pročita. Cijena je knjizi Din. 10, a naručuje se kod „Gradca“, poslovnica za davanje informacija Zagreb, Bulevar 104.

U godišnjem pjesnici: Na Dubove u večer čitao je u Hrvatskoj čitaonici u Šibeniku g. Stipan Banović, prvi član Društva hrvatskih književnika, svojoj radnji „Odiseja hrvatska“ u prvom pjesničkom izdanju. Za je naučnu raspravu primila za svoje edicije Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Predavanje je bilo u korist „Hrvatskoga Radiša“, društva za izdružbu i podgo mladiće.

B. Banović je najprije spomenuo nekoliko naših narodnih pjesama sa motovima Homerove „Odiseje“, a onda se je podijelo ustavo na pjesmi „Bojčić Delonija i bano od Janjaka“, što ju je bosanski biskup Sunjić Stampao u svome zborniku, koja se po svojoj radnji i opširnosti još više primiče sadržaju „Odiseje“.

Napokon je iznio veliku, još nigdje netiskanu narodnu pjesmu „Primorac Ilija ubija žene prosce“, što ju je sam zapisao u svome rodnome mjestu Žostogcu. U toj pjesmi prosca Ilija žene rasplju njegovo imanje, dok se je on borio u Kandijanskom ratu, kao i u „Odiseji“. Otac Ilijin pohlepa je na stanove k bilje kao i otac Odisejev. Napokon dođe Ilija kući, pobodi oga na stanovinima, sastane se sa sinom i ugovori s njime da pogubi prosce. Nakon raznih očajanja u igrama, u kojima u uspješnom učestvuje i Primorac Ilija, dolazi i strjeljanje lukom po želji žene Ilijine. Pošto ujedan prosac nije postigao ugovorenu cijlu, maša se luka i Primorac Ilija (preobučen u prosjake haljine) i strjeljama

P r a v i Schicht-sapun s markom „Jelen“ najmiliji je sapun svake štedljive domaćice. Pazi na ime pravi Schicht i marku „Jelen“!

poubiju lakome prosce. To je strjeljanje prikazano vrlo lijepo i plastično.

Osim ove glavne radnje mnoge ahtice se služu posvema sa „Odisejom“. Tako na pr. Ilija pas „Savo“ crkava, kad prepozna svoga gospodara uprav kao i pas Odisejev, a kao što Odiseja poznaju po rani od vepra, Primorac Iliju poznaju po rani od medvjeda.

Raščlanitvi sadržaj u 22 glavne sličnosti između grčke i naše pjesme g. Banović dolazi do zaključka, da su neki prizori naše pjesme postali pod utjecajem nekih prizora u „Odiseji“, a to je moglo dogoditi, misli on, na pričanju naših trgovaca i uornara, koji su bili sa Grcima u saobraćaju ili po samoj Homerovoj „Odiseji“, za koje su sadržaji mogli seljaci doznati po pričanju studenata ili fratara, govorila ona kako je tiskao krasni jezik g. 1777. i 1783, koji je u našim krajevima medju inteligencijom dosta čitan, tako da je god. 1832 prijevod dočivio i treće izdanje u Zadru.

Političke vijesti.

U Hrvatske republikanske seljačke stranke. Na duhovski ponedjeljak 9. o. m. bio je održan pouzdani sastanak, prisjeća HRSS iz sjeverne Dalmacije. U Šibeniku areza sastanak su pristupili predstavnici 18 mjesnih organizacija HRSS, a ovm ovih je bilo predstavnika iz benkočevske i drničke krajine. Sastanak je otvorio tajnik šibenske organizacije Marko Berović a predsjedovao je narodni poslanik Mate Goreta. Govorili su nar. posl. Mate Goreta, M. Jerinčić, J. Drezga i Mijo Grubičić. Ustanovljena je jednodušnost i jedinstvo među priklašnima HRSS, te kolosalni napredak na širenju republikanske ideje u ovim krajevima — Sastanak je 18 i pol sati iza podne zaključen uz klicanje Republici i Radiću.

Gradske vijesti.

Jedan odvratat atentat. Kada nije uspio pokušaj u četvrtak na večer i u petak popodne, da iz zasedje umore našeg odličnog prijatelja i sumišljenika gosp. Josipa Drezgu, čaka 18 o. m., monteur firme u likvidaciji „Mirab“, Max Cateari, izpalio je iz vojničke repeter pištole 3 hitca u g. Drezgu, od kojih ga je jedan zgasnuo u koljeno lijeve uoge, drugi u lijevi bok, a treći u srednji prst desne, ruke. Odvažnom držanju i spretnoj odbrani g. Drezge njegova ugledna porodica, mnogobrojni prijatelji i Hrvati oije Dalmacije duguju sreću, što ta dobro pripremano umorstvo nije uspjelo.

Zabavljajući policiji, koja nije ni pokušala da ovom bezbožnom djelu pronađe prave uzroke i uhvati niti, kuće su onom neuračunljivom tipu turile u ruku vojničku pištolju od 10 hitaca, ovaj događaj pokriven je još velom lame. Činjenica da nije postojao nikakav razlog privatne naravi, koji bi taj čin činio razumljivim, nije pridana nikakva važnost, a nisu ni temeljito ni površno ispitane okolnosti, koje su od odlučnog značaja za pravilnu ocjenu djela. Atentator je notorna pijanica, čija je mnogobrojna porodica oskudijevala i na hljebu (ako u njoj nije bilo slučajeva smrti, živjela je od pozajmica i milosrdja svojih susjeda). Nakon atentata otplo je i

ono najmizernije što je jedini branitelj u kuću donosio, ali na zaprepašćenje vjerovnika njegova porodica tek sada plaća svoje dugove, kupuje sve potrebe za gotov novac i atentatora — gosti u tamnici. Kako to da policiji, koja nevjerovatnom tačnošću zna sa svaki sastanak i susretaj na ulici republikanskih prišlaka, koja vodi registar o kretanju tri četvrtine čestitih i neporučnih građana u našem gradu, kako to da njoj ništa nije poznato o izvještajima s jednicama, na kojima su donešene odluke, koje bi i ovaj događaj tako lijepo sasvijetlile. Kako to da joj ništa nije poznato o tome kako izvjesnu prestupnička skupina ne krije svoju tuđu, što neuspjeh ovog odurnog djela poveća za sobom stradanje jednog novog njihovog člana, koje za postizanje promašenog cilja mora biti odabrano?

Ne ističući ove momente da bi pogorali položaj jednog nagovorene i podmrićenog očajnika, kome je naš ranjeni prijatelj pred g. sućem istražiteljem otmjeno oprostiti, mi ih iznosimo samo vjodjau željama da ne galsamo neotkriveni pravi i prajni začetnici ako ne ovog, u ono barem ovih umorstava, koje je poznata banda gradskih lumpova zamislila i pripremila zemlješte da ih izvede preko treće ruke.

Stanje g. Drezge kreće toliko na bolje, da će se za koji dan pridignuti.

DAVIDOVIĆ U ŠIBENIKU. Predsjednik opozicijonog bloka g. Ljubo DAVIDOVIĆ dolazi u petak u jutro sa parobrodom u naš grad sa Sušaka, gdje se je sakupilo bilo cijelo hrvatsko primorje, da sasluša njegovu riječ. Davidović je u Sušaku bio trijumfalno pričekan.

Malarije. Komunistička društva naroda za proučavanje močvara i pobijanje malarije su pregleдали Jadrtovac. Upozoreni na činjenicu da u ovom prijedelu bera malarija, izpostavilo se je da ova sorta nije bila ubrojena u močvare. To će reći s drugim riječima, da oni ljudi, koji su na poglavarstvu i na vladi imali sastaviti listu područja gdje malarija bera, nemadu o tome ni pojma, kakvih živih skeleta imadu u Vr. pojlu i u okelici Jadrtovac. Veliki župan dr. Ivo Perović, dok je bio u Šibeniku aešto se nije dao nikada tačno informirati od zdravstvenog referata dr. Montane. Ta on je pod Austrijom dijelio kinioe i on li ga u tome bio dobro informirao. Veliki župan tražio je valjda informacije od inž. Mužanica, koji u ovim stvarima nema ni pojma.

Ukinite Stanbeni Ured u Šibeniku. Pitanje, komu će se dodijeliti stan pok. kan. Gojanović, izazvao je u gradu toliko prašine i tolike kritike, da su mnogi mirni posmatraooci sa strane došli do zaključka, da bi bilo najbolje da se u Šibeniku ukine ovaj uređ. Prof. Dulčić, i ako mu je od svih kompetentna, najvažniji jedan već stan od sadašnjega, kao razboriti čovjek, povukao se je opet u svoj stari stan, u čvrstom uvjerenju, da će Stan. Ured uzeti u obzir njegove okolnosti i redovitim zaključkom njemu dodijeliti stan.

To se ne događa već naprotiv se stan dodjeljuje najzadnjem kompetentnu savjetniku Dulčiću, kojemu sa gospodom ne treba jedan stan od šest velikih soba,

Na stan su reflektirali savjetnici Katunarić i Vales, čije se pokušatvo nalazi u konobama, a oni se klatare po gradu.

Ovaj stan, kad se nije htjelo dodijeliti ga prof. Dulčiću, u čigovom stanu se na brani nalazi i gospodar kuće, a koji je bio pripravan doći u susret sa odstupom dvije sobe onomu koji uzme njegov sadašnji stan, za spavanje, zašto se nije dodijelilo dvjema drugim obiteljima. Uz Dulčića sa gospodom, u ovaj stan može ući još jedna obitelj sa barem pet glava. To se nije uradilo. U tome su funkcioneri na Stan. Uredu pogriješili i mi držimo, da se ovakova riješenja na je smjela događati, jer ovo nije jedno pravedno riješenje, koje u pučanstvu izazivlje savišnu ogorčenost proti samom Stan. Uredu, a ovaj ipak mora da u svim pitanjima pazi i na mnijenje nepristranih motritelja.

Wendel — putuje po Dalmaciji. Ovom prigodom moramo upozoriti dalmatinske Hrvate, da se ovog njemačkog pisca u upućenim krugovima smatra inspiratorom ministara vanskih posla dra. Momčila Ninčića. Za Wendela se drži, da je on inspirirao njegovog prijatelja Cunowa pred tri godine, da napiše ovu bedastoću o nama Hrvatima, naime: da Hrvati pripadaju srbskoj naciji i da smo mi čisti Srbi.

„Zemljoradnički Borac“. Tako se zove jedan upljava u hrvatskoj Dalmaciji, koji bi, da stanu iz grba Franjo i Karlo uz pjesnika Kapica pjevali imi slavonspeje. I ovaj upljava ima već dvije godine truje dalmatinske težake. U zadnje vrijeme naši hrvatski težaci počeli su napuštati ove od radikala favorizirane bezimenjakoviće, a težaci su se počeli sami sakupljati oko Radića i sad ovaj upljava napada sve i svakoga, tko je za Radića, tko je za republiku.

U zadnjem broju donijeli su malda ne jednu kolonu bljuvotina profl Radićevim zastupnicima na Braču. Sreća je božja da ni sami zemljoradnici više ne vjeruju ovom upljava, kojega podržava klika gospode „zemljoradnika“.

Crnica bez vode. Polovica kuća u Crnici, jer na česmam nema vode, mora da vodu vuče iz grada. Njihove molbe na občini su uvažene u toliko, što su se vijećnici Paško Zaninović (iz Crnice) i Mate Živković (sa gradje) živo zauzeli, da se nužne radnje provedu na cijevima vodovoda, tako da će dojuče zime Crničani imati vode koliko ju god trebaju za vlastitu porabu i za blago.

Crničarac.

† Mijo Baranović. Od boljetice, koja je od dugo vremena u njemu zasadila svoju klicu, umro je ovaj značajni šibenčanin. Po prirodni svojoj romantičar, do-

azilo je u sukobi sazbijom životu. U službi svojjoj kao opć. činovnik, bio je vrlo savjestan a odlikovao se ljubavlju prema svome gradu. Težak mu je bio najmiliji, jer i sam bijaše težački si. Kad se i u Šibeniku ustalao težački pokret, vidjesmo ga kao prvaka. Ali mu je boljetica savjetovala mir, te je za to u posljednje vrijeme živio povučeno.

Ko ga je u sreću pozvavao, taj ga je volio i poštivao.

Sprovodu je prisustvovalo mnogo teža-ka, radnika i građana, da mu odaju posljednju počtu.

Vječna mu spomen!

Lijek protiv reumatizma. Poslije ovoga groznog rata naš narod pati mnogo od reumatizma a rijetko ko znađe da se danas ta gadna bolest može lako izliječiti liekom Radio-Balsamica Dr. Rahlejeva. Još u Rusiji Dr. Rahlejev postavio se je izučavanju toga lijeku, te je njegov dugogodišnji rad uređio zaslužnim plodom. Prije dvije godine ispitujući svoj lijek u Sloveniji postigao je Dr. Rahlejev izvanredne rezultate tako, da je danas njegov lijek priznat kao jedino najbolje sredstvo protiv svih vrsta reumatizma. Dok 2-3 flašice toga lijeka izliječi se lako i brzo ma najstariji reumatizam. Lijek se izdaje u laboratoriji Dr. Rahlejeva Beograd, Kosovska 43.

Zorić Mirko mlađi od 20 god., sin ugledne težačke obitelji, bio je po svojoj prirodi melanholičar. Kako doznajemo ovih dana je morao nastupiti vojnu dužnost. Otprgao desetak dana je pošao iz kuće, a stariji brat doznavši da se nalazi u Splitu, pošao tamo i vratio se s njime na Duhove u Šibenik. U večer istoga dana ga je opet nestalo. Vlakovodja voza, koji je u ponedjeljak u jutro vozio iz Šibenika u Split opazio je na tračnicama blizu sv. Jurja formalno prepolovljena čovjeka. Odmah je stvar prijavio, a lijesna je bila prenešena u pokr. bolnicu, te je ustanovljeno, da je to još Zorića Mirko. Niako ne zna za pravi uzrok toj tragičnoj smrti jednog mladi-og života.

Optuženi radnici kod radnika Rebernika i Breuera, policija je našla nekoliko proglašena i maja koji su u Beogradu bili štampani i cenzurirani. Policija je radnike uapšla i predala Drž. Odvjetništvu. Ovo se je informiralo glede proglašena u Beogradu i u Splitu, pa je i nakon što je ustanovilo da su proglašeni redovito štampani i cenzurirani, radi proglašena i portreta 4-e-ujinova, proti rečenim radnicima, podiglo optužnicu, radi tobože širenja komunističke propagande i to na temelju fa-zi-oznog zakona o zaštiti države. Jasno je da je optužnica neodrživa i da ja Drž. odv. u ovom slušaju bilo previše revno — Nego upozorit ćemo drž. odv. na ovu činjenicu. Mestrovic i Kljaković izradili su borbenu sliku (kip) Lenjina, koja u alegoriji prikazuje, kako Lenjin ruši kapitalističko društvo i poredak. To je nešto više nego širenje komunističke propagande, ali do danas nijemo čuli, da su gorajući umjetnici, radi toga bili optuženi, kako bi bilo da ih naše Drž. odv. tuži sudu ?

Tragične smrti na želj. tračnicama: Josip Markon, željeznički strojari, od 45 godina otpraga 5-6 dana, dok je vršio službu na Uhešću blizu Drniša, nezna se kako, pao je pod jureći voz, koji mu je sturskao obje noge. Bio je prenesen u Šibensku bolnicu, gdje usljed velikog krvarenja peti dan preminuo.

»Hrvatska Riječ« — ua temelju čl. 138 Ustava bila je, kako nam pri zaključku lista javljaju iz Splita, obustavljena. Proti ovom bezobzirn-om gaženju principa slobode štampe osvrnuli ćemo se u nared- -nom broju.

Uredništvo

»Dalmatinski Hrvat«

Mjesto.

Na temelju zakona o štampi u-moljavase to Uredništvo da u do- -jdućem broju Dalmatinskog Hrvata izvoli uvrstiti sljedeći

Ispravak

Nije istinita vijest u broju 71 »Dalmatinskog Hrvata« od 31. maja t. g. pod naslovom »Zahvala Kola«, da je općinska Uprava prigodom dočeka »Kola« učinila sto je najma-nje mogla i da za taj doček nije potrošila niti deseti dio od onoga, što se za doček potrošilo; dočim da je za »Stanković« izdržala skoro sav trošak.

Istina je naprotiv, kao što proi- -stiče iz obračuna troškova i dopri- -nosa za doček »Kola« i »Stankovi- -ća«, koji se prilažu Tom Uredništvu na uvid, a original kojih slobodno je svakome građaninu pregledati u uredu ove općine; da je ukupan trošak učinjen za doček »Kola« iz- -nosio dinara 4691.—, dočim saku- -pljeni doprinosi nijesu iznašli nego samo Dinara 2590.— među kojim doprinosima ima se ubrojiti i onaj od općine od dinara 500.—

Troškovi prigodom dočeka »Stan- -kovića« iznosili su dinara 1502.— a sakupljeni doprinosi dinara 1565.— Prama tome općina za doček Stan- -kovića nije potrošila ni filira, pošto je, preko izdataka, bilo sakupljeno 63.— dinara više. Nasuprot općina je za doček »Kola« potrošila dinara 2101.—, dolično ako se toj svoti pribroji doprinos od dinara 500.— ona je potrošila dinara 2.601.— od vlastitih sredstava preko doprinosa sakupljenih od građana.

Predsjednik Općine
Blažević v. r.

Opaske uredništva. Gornji ispravak nismo bili dužni donieti, jer on se odgo- -vara duhu § 19. tisk. zakona. Ovo je pole- -mika, a ne ispravak, ali mi uvrštavamo u list i ovu polemiku g. občinskog upra- -vitelja iz koje proizlazi da je općina, kod dočeka navedenih društava postupala se- -paratistički, što nije smjela. Za nas oba pjevačka društva su bila bratska društva, koje je grad htio da jednako primi, ali u- -prav jer občinska uprava nije još za ova- -kove prigode zrela, to se je jedino ujoj moglo dogoditi, da je za jedno društvo po- -trošila dva puta više nego li za drugo. Kao hrvatski grad, Šibenik je imao braću beo- -gradjane primiti sasvim drugim zasnosom, i to bi Šibenik bio i učinio, da je gradjau- -stvo imalo u rukama pripreme za doček društava.

Odgovori Uredništva.

Hrvat akademikar - Zagreb. Juvni nam tvoju tačnu adresu, da ti možemo odgo- -vori na tvoje pismo.

Izdav i odg. ured, Međić Niko.
Tisak: Pučka Tiskara — Šibenik

Producenti i trgovcima vina.

Nove prvovrsne hrastove vin- -ske bačve, tako-tjer i sa pocin- -čanim obručima, dobava od- -mah sa skladišta uz najjeftinije cijene.

Traže se preprodavači za Hr- -vatsko primorje Dalmaciju i Otoku ponude slati na:
ZAGREBAČKA TVORNICA BAČAVA D. D.
ZAGREB. J. Post. pretinac 162.

†
Rastuženim srcem javljamo svim prijateljima i znancima, tužnu vijest da nam je sinoć blago usnuo u Gospodinu, nakon duge i teške bolesti u 70 god. života naš mili i nezaboravni suprug, brat i stric:

Ivula Sunara pok. Šime

Njegovi smrtni ostanci biti će preneseni sutra u 8 sati pr. podne iz kuće žalosti ravno na grobište sv. Ane.

Šibenik, dne 10. lipnja 1924.

OŽALOŠČENI:

Stana, supruga: Marko, brat: Jere, Šime i Joso, siočci: Barica udata Kejtanović, nećakinja za se i za o- -stalu roditelju.

Moli se biti oprošt. od šiljanja vijebaca.

Tražim dva postolarska pomoćnika za mješoviti bolji posao
A. Bival

Nedvojbena obilježja

»Pravog:FRANCKOVOG: dodajka kavi« i tor- -be »Franc« i »mlićac« naročito se ističu na novoj, smeđe-plavo-bijeloj etiketi, za kutije. »Pravi:FRANCK: s mlićcem« nenadkriljiv je u aromi, teku i izdašnosti. —

Opletene bocune (demijone) u svakoj količini od 3 do 50 li- -tara razasijem poštom ili željeznicom uz naj- -jeftinije cijene. Veliki izbor sta- -klene, porculanske i luksuzne robe. STAKLENE PLOČE svake vrsti, brušena i nebrušena OGLEDALA. REX i ULTREFORM boce i lon- -ce za ukuhavanje voća preporuča Staklana VJ. FRANZ, Zagreb
Jelačev trg. 7.
Specijalno skladište ljekarskih bočica i lahorat. robe.

»DRINA« najbolji sapun
Proizvadjia sljedeće specialitete:
SAPUN MARSEILLE bijeli i žuti
DRINA extra žuti
ZELENI BARI

Tražite odmah naše izvanredne ponude

Cijene umjerene — Poslužba tačna — Pakovanje u sanducima — Solidnim trgovcima prodajemo na isplatu uz pritek
»DRINA« tvornica sapuna i svijeća d. s. o. j. u Šibeniku.